

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristočna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 205.

V Ljubljani, v četrtek 10. septembra 1885.

Letnik XIII.

Boj pa zopet boj.

Bilo je l. 1848. Rumunski seljak sreča z vozom madjarskega seljaka. „Hódi s pota“, zakriči Madjar nad Rumuncem! „A ogni se ti meni“, zavrne ga Rumun! „Nikoli še ni bilo slišati, da bi Madjar s pota šel Rumuncu“, kriči Madjar. Nastane boj med njima, seljaki iz vasi prihitijo na pomoč vsak svojemu, nasledek je bil občni pretep in konečno požar v vasi. Zopet sedaj so si navskriž Madjari in Rumuni; Madjari so osnovali v Erdelji kulturno društvo, pod pretvezo za izomiko, a Rumunci bojé se za svojo narodnost, ker Madjari hoté nazaj pridobiti one Rumune, ki so se baje iz Madjarov porumunili. Beseda dá besedo, in staro sovraštvo se je zopet razvnelo med obema narodnostima, in Rumunci najdejo simpatije pri svojih soplemenikih onstran državnih mej, Madjari imajo pa oblast v rokah. Kako se bode to izšlo? Kdo bode prijenjal? Kadar se dva zbijeta, prašamo navadno, kdo je začel. Menda tudi pri političkem nasprotovanju smemo vprašati, kdo je začel? Očividno, da tisti, ki je močnejši, tukaj Madjar, a kdo bode prijenjal. Ali bode močnejši rabuke enake onim l. 1848. — Madjar vidi, da propada, rod gineva od leta do leta, zato si hoče druge narodnosti premeniti v Madjare, in od tod toliko zatiranja.

Enake žalostne vesti nam prihajajo iz drugega konca naše monarhije, iz severne Česke. Nemci in Čehi si ne zabavljajo samo z besedami, ampak segli so po nožéh. Kdo pa je tam kriv? Časopisi raznih strank se vsak za svoje potegujejo; najbolj morda zadenejo tisti, ki pravijo, vsako javno skazovanje, vsako izzivanje, naj bode od te ali one strani, iz tega ali onega namena, naj se prepové, netiva je dosti nakopičenega, ako pade kaka nepremišljena ali zabavljiva beseda, pa začne goret. Ogenj pa je silno nevaren za državo, posebno nevaren pa je na severni meji, ker imamo prijatelja sosedu, ki iz same skrbljivosti do nas, avstrijske podanike domú pošilja, in preširne Nemce po ramah taplja tako lahno, da ne vemo, ali iz ljubezni ali iz srda. V takih

okolščinah je pa dolžnost vsacega poštenega avstrijskega podanika, da graja, kar je graje vrednega tudi pri svoji stranki, to je sicer sila nehvaležno delo, svojim se zameri, drugostranci mu pa verjamejo, ter mu radi očitajo, da to dela le iz politike. Kje tukaj manjka, kaj nas reši iz takih nevarnih narodnih bojov? Mislimo, da je apostelj paganov prav o naših časih govoril, ko je rekel, kedar bode vera pešala med narodi, pešala in pojemala bode tudi ljubezen. Sebičnost, to je poglavitni vzrok narodnih bojov. Mogočen zatira slaberega, ne privoši mu obstanka in življenja poleg sebe, povsod veljá izrek: Vae victis! Za narodnim bojem tiči pa povsod koristolovje bodisi za bogastvo, čast ali veljavo.

Pretepravajo se v Evropi narodi ene pasmi, a tam v daljni Ameriki pa je boj med žolto in belo pasmijo, med Amerikanci, potomci belih Evropejcev, in med Kitajci, sinovi nebeškega kraljestva, ki se prištevajo žolti pasmi. V našem stoletju se je ta boj začel, a v 20. stoletju se bode razširil na široko in daljeko, 300 milijonov Evropejcev zoper 400 milijonov Mongolcev.

Pretekli teden smo brali po časopisih telegram iz Novega Jorka dne 4. septembra. Belci so delo postavili v premogovih rudnikih v Rocksprings in Wyoming, a najeli so potem Kitajcev. Napadli so te delavce oboroženi Belci, umorili jih 15, požgali so 80 hiš in 500 Kitajcev so ugnali v goré, kjer nimajo živeža. Pošilja se zajetim živež. Zedinjene države so že dajale večkrat postave za varstvo Belcev proti brezbrojnim naseleci iz Kitajskega, a ti po ceni delajo, za polovico ceneje mimo Belcev, zato so ondašnjim kapitalistom dobro došli, in zmirom najdejo potov, uvažvati jih v deželo. Ta boj se ne dá vbriniti, svet je vsem ljudem odprt. — Kitaj je bil nekdanj zaprt Evropejcem. Vojske so ga odprle Evropejcem, ali bolj prav, svet se je odprl Kitajcem. — Kdo potuje v Kitaj? Misijonarji, drugi ne. A Kitajci preplavijo ves svet. Duševno obdarovani, razen v največjih strokah duševne delavnosti, kjer so za kavkaškim plemenom, neumorno delavni, trezni, varčni in štedljivi, rojeni trgovci, kmetovalci, posebno vrtnarji prve vrste, spodrinejo

Evropejce počasi, nezatno, a povsod, kjer se ž njim srečajo. L. 1871 je bila vsa angleška trgovina s Kitajem na 42 milijonov lib. sterlingov v angleških rokah, štiri velike kupčijske hiše, med temi jedna ameriška v Shanghai in Hong-Kongu, male v Treaty Ports. Med tem vmesni trgovci. Le v sredi dežele so bili domači trgovci. Kupčijska hiša Russel je imela 20 parnikov, ki so brodili med pristanišči in po reki Jangt-se. Danes je, izvzemši nekatere angleške kupčijske hiše, vsa trgovina v kitajskih rokah, Russel-ovi parniki v rokah kitajskih družeb.

V Makao, ki je že 400 let portugiška naselbina, so krasne palače iz 16. stoletja. To je tisti okraj, kjer ne smejo Kitajci zidati, a kaj to pomaga. Res ne zidajo, ali vse hiše so že v njih rokah.

V Singaporah je bilo 1871. l. 100 belih obitelj, 20.000 Malajev in par tisoč Kitajcev, letos je bilo v tem 100 belih obitelj, 20.000 Malajev in 86.000 Kitajcev. Na južnem rtu Zadnje Indije med Siamom in indijskim oceanom nekdanj ni bilo skoraj nič ljudi, sedaj mrgoli vse Kitajcev. L. 1882 se jih je tje naselilo 100.000, a l. 1883 pa 150.000. Drakonične postave v Kaliforniji in v Avstraliji, ki so tako zeló v nasprotju s človekoljubnimi, ostanejo le mrtva črka. Človek, ki vse opravlja za polovico cene, si povsod odpre vrata.

Tudi po otokih Tihega morja se naseljujejo Kitajci. Po Gilbertovih otokih je vsa kupčija v njih rokah. Po Sandviških otokih jih je čedalje več. V Chili in Peru jih je prišlo od l. 1860 200.000. — Evropa in Kitaj, oboje pošilja svoje sinove na tuje; bela in žolta reka se srečujeta. Od ljudskega preseľjevanja že ni bila taka gnječa z narodi. Kaj pride iz tega. Ne vemo, a to vemo, da se to še le začinja, v 20. stoletju se bode to vršilo.

XXXII. vesoljni zbor nemških katolikov.

(Prvo javno zborovanje. — Prostor pretlačeni. — Govori mil. škof Janez Bernard iz Monastira. — Kako je cerkev čas mirú porabila. — Premembe v državi. — Kulturni boj. —

LISTEK.

Nikolaj Šubić knez Zrinjski, vitez Sigetski.

Spisal I. Steklasa.

(Dalje.)

Sčasoma pa se vendar Soliman predomisli, kajti preveč ljudij bi bil moral žrtvovati za Siget, pokliče velikega vezira (svetovaleca) Sokoloviča k sebi ter mu zapove, da se podá k Zrinjskemu ter ga nagovori na predajo trdnjave. Veliki vezir je sicer Solimanu razložil, da je Zrinjski preznačajan, nego bi popustil, vendar je moral le v krščanski tabor oditi.

Z malim spremstvom, spredaj s trobentačem, približuje se Mehmed Sokolovič trdnjavi, kjer se je Zrinjski ravno s svojimi vojvodji posvetoval. Kar zadoni tromba, in na straži stoječi častnik javi Zrinjskemu, da je prišel sultanov poslanec, ki bi rad ž njim govoril. Zrinjski privoli, da pristopi, ali tudi svojim zapové, da ostanejo v bližini. Kako se začudi, ko opazi Sokoloviča, prvega svetovaleca sultanovega. „Kaj hočeš, veliki vezir? Tvoj gospodar

mora nekaj važnega od mene zahtevati, ker tebe k meni pošilja“, nagovori Zrinjski glasnika.

„Moj sijajni gospodar ti sporočuje vso svojo milost, ter zahteva od tebe, da mu prodaš trdnjavo Sigetsko, ktere tako ne moreš obraniti in za ktero si že toliko ljudij žrtvoval. Tedaj opameti se in stori konec krvavi borbi, v kateri bodeš konečno tudi ti življenje izgubil ter vsi ostali branitelji.“

Zrinjski je poslušal nejevoljno besede Sokolovičeve ter mu odgovoril, ko je končal: „In družega mi nimaš nič povedati? Potem je škoda, da si semkaj prišel — kajti jaz se zovem Zrinjski in ne poznam izdajstva.“ „Ali pomisli vendar“, nadaljuje Sokolovič, „da imaš ti ženo in hčer pri sebi, kateri bi imeli nečastno bodočnost, ko bi jih sovražniki vlovili!“ „Ti ne poznaš moje žene niti moje hčeri — vi živih ne boste vlovili, one bode z menoj za domovino umrli!“ odgovori Zrinjski. „Sicer pa moj gospodar ne zahteva prodaje Sigeta zastonj. On ti poklanja Hrvatsko kot dedno kraljevino —“ „Prenehaj!“ zavpije Zrinjski, „dovolj je teh ponudeb, s kterimi me misli sultan pridobiti kakor kakšnega lakomnega zanikrneža, ki je pripraven za nečimerno last prodati svojo čast in svojo domovino!“ „Če te

tedaj ne more nič ganiti, da sprejmeš predlog mojega gospodarja, morda te bode to-le: Da veš, tvoj sin je vjet v našem taboru in če ne popustiš, mučen bode počasi do smrti, — to je sultanova čvrsta volja in odloka!“

„Resnično“, izdahne Zrinjski potrj od velike žalosti, „resnično, gospod me je hudo obiskal! Moram li tedaj zares kelih žalosti do dna izprazniti? Moj sin Juri vjet v turškem taboru?“ „Dvojiš li o tem? Pogledaj proti našemu taboru in opazil bodeš tamkaj njegovo zastavo plapolati!“ odgovori Sokolovič. Zrinjski pogleda in zares opazi zastavo; zatemni se mu pred očmi, žalost in jeza ga spopade, ali hitro se ohrabri ter pravi: „Mehmed Sokolovič, povej tvojemu gospodarju, kakor sem precej s početka odgovoril, da se zovem Zrinjski in da ne morem za nobeno stvar na svetu izdajaven postati; tudi hočem Siget braniti do moje smrti. In moja žena se hoče s hčerjo žrtvovati za domovino kakor vsi moji podložni. Pristopite sedaj vi, ki ste naju poslušali in povejte temu možu tukaj, da ste pripravljene umreti za Boga, cesarja in domovino!“ Izgovorivši te besede odpre vrata ter pokliče svoje pred-se. Soproga, hči in zapovedniki vstopijo, ponové svojo prisego ter

Cerkev so mislili zadeti, a vzbudili so anarhijo. — Katoliki vsako leto zborujejo. — Peter ali Leon. — Pismo sv. očeta vodnica in kašipot pri zborovanju. — Državni poslanec Schorlemer-Alst o socialnem vprašanju. — Dvoje nasprotnih načelov. — Revolucija stalna od l. 1789. — Katoliška cerkev ne daje samo nakaznic za uni svet, marveč tudi za časnost. — Cerkev sovražno postave naj se odpravijo. — Cerkevni redovi in pred vsem jezuitje naj se nazaj pokličejo. — S polovičarskimi obetanjmi katoliki ne morejo biti zadovoljni. — Skrb za zdravega delavca. — Praznovanje nedelj.)

V ponedeljek je bilo prvo javno zborovanje. Na stotine ljudi ni moglo prostora dobiti. Nekaj pred 5. uro vstopijo prečastiti gospodje: Janez Bernard, škof iz Monastira in posvečeni škof dr. Viljem Cramer, spremljal ju je škof iz Tiberije (in part. inf.) in apostolski vikar v Dakoti.

Govoril je najprej mil škof Janez Bernard. Omenil je, da je bil v Monastiru že enkrat občni zbor katolikov. Tačas so bile razmere med cerkvijo in državo povoljne. Tačas je cerkev porabila, da je vstanovila mnogo naprav v časni in večni blagor svojih. „Od tega časa, ko je moj predhodnik škof Janez Jurij zbor pozdravil, kake spremembe! Možje, ki so tačas cerkev in državo vodili, so šli v večnost, njih vstanove so deloma razdžane. Zmagoslavni pruski kralj je postal nemški cesar, in ni bilo dolgo temu — prišel je vihar na katoliško cerkev, ki hoče vzeti ji vso samostalnost. Nejevera je veselo zakričala in naznanila zmago nad katoliško cerkvijo, a seme, katero je vsejala, je na dan privabilo novo moč, pred katero se je svet vstrašil; ta moč hoče pokončati družino in državo, ki ste vzrastli na cerkvenih tleh, in še sedaj je hud boj zoper duhove, ktere so izklicali in kterih ne morejo ukrotiti. V sredi teh prekucij, bojov in preminjav zbrali so se vsako leto katoliki nemških dežel in so glasno in javno pričali, da so načela, po kterih se ravna, nespremenljiva in so se enoglasno uprli vsakemu napadu na pravico, resnico in svobodo, naj pride od koderkoli. Svetu so razodeli, da so toliko tesneje med sabo sklenjeni, kolikor bolj strastno in hudo jih napadajo, in da so zmage timbolj gotovi bili, čem močnejše zaveznike je imel nasprotnik. Vedeli so, da so udje cerkve, ki je dobila od svojega začetnika obljubo, da je ves pekel ne bode premagal; čutili so pod nogami skalo, kamor je Kristus postavil svojo cerkev in ki se ne omaje, naj se imenuje papež: Peter ali Leon. Vi boste, preljubljeni, ravno tako stanoviti v načelih in složni v svojim delovanju in prizadevanju, ker slišali ste besedo sv. očeta, ko je spregovoril tistega dne, ko je imenoval velikega spričevalca, nadškofa Kolinskega, za kardinala: mnogo truda bode še treba, da odstranite napotja, ki opovirajo napravo stanovitnega miru, a posebno je dandanes potrebna stanovitnost v boji in kar je še bolj važno, bojevati se je enega srca in duha in v dobrem redu. To opominovanje Vam bode zvezda vodnica pri obravnava in blagoslov Božji bode nad njim in dvaintrideseto zborovanje bode vredno uvrstiti se med prejšnja. Delajte tedaj pod obrambo apostolskega blagoslovja, kterega so Vam podelili sv. oče in iz dna srca Vas tudi jaz blagoslovljam ter vošim, da bi Bog uslišal mojo prošnjo.“

Kanonik dr. Moufang ozira se nazaj na cerkvene boje od leta 1789 in kaže, kako je cerkev iz vseh bojev izšla zmagoslavna; ona tudi v tem boji ne bode podlegla. Zmaga je naša.

Mestni župnik Kuhn je priporočal v daljšem govoru družbo za sv. deželo (Palästina-Verein).

Nastopil je potem poslanec baron Schorlemer-Alst, da govori o socialnem vprašanju. On pravi: „Po-

enoglasno zavpijejo: „Mi se hočemo boriti za našo domovino do smrti, tako nam Bog pomozil!“ „In moj sin Juri“, reče Zrinjski, „se bode pokazal vrednega svojega očeta. Mehemed Sokolovič, tebe odpuščam!“

Velikega vezira so spremili potem do vrat, od koder je pohitel s svojim spremstvom v turški tabor. In tako je čuvstvo dolžnosti premagalo celo očetovsko ljubezen, kajti Zrinjski bi bil raji svojega sina žrtvoval, nego da se izneveri svoji veri, cesarju in domovini. In kakor je bil zapovednik, tako so bili tudi njegovi podložni verni in nepodkupljivi v vseh skušnjavah.

Komaj se je Sokolovič vrnil, ga je že Soliman, ki ga je težko pričakoval, k sebi poklical. „Toraj Sokolovič, kakšen odgovor si mi prinesel?“ vpraša ga sultan ter ojstro pogleda, kakor da bi ga hotel preskušati. „O milostljivi gospodar, Zrinjski ti poroča, da se zove on Zrinjski in da cenil čast bolj, nego kraljevsko krono; domovino bolj, nego življenje svojega sina; on in njegova rodovina ter vsi

litični razvoj, da, še celo oblika vladanja je posneta po družbenem (socialnem) položaju ljudstva. Socialno vprašanje je bilo od nekdanj silo važno, sedaj se je le poojstrilo, a zakaj? Zato, ker vera razpada, ker se krščansko mišljenje razgublja in ker je vzraslo novo paganstvo slabejše od staroveškega. Očitajo nam, da mi dajemo revežem in trpinom nakaznice na nebesa; a to očitjanje je krivično. Mi jim dajemo tudi nakaznice za ta svet, a smo tega prepričanja, da le-te zadnje nimajo prave vrednosti brez prvih. Dvoje načel si je dandanes navskriž, prvo se glasi: „Ljubi Boga čez vse in bližnjega kakor samega sebe.“ To dvoje spada skupaj. Bližnjega ne moremo ljubiti, kakor samega sebe, ako Boga čez vse ne ljubimo. Krščanskemu načelu je nasprotno načelo tega, ki se glasi: „Ljubi samega sebe nad vse, svojega bližnjega pa le toliko, kakor to zahteva tvoja lastna korist.“ Moderni liberalizem pričakuje svoj blagor od načel francoske revolucije l. 1789. A od tega časa je politična in socialna revolucija stalna. Katastrofa, katero more pripeljati socialna demokracija, bode strašna, le samo en jez je, ki more vstaviti to povodenj, to je katoliška cerkev. Zato toraj ne bodemo obupali in bodemo branili, da red ne razpade, a kar razpade bodemo zopet postavili. Še nekaj besed o tem kar se ima zgoditi. Blagajne, iz kterih se bodo podpirali bolni, ponesrečeni, stari in opešani, so dobre in središče se je tudi za te poganjalo. Kdor pa misli, da je potem vse storjeno za delavce, zelo se moti, a tudi pokaže, da o delavskem vprašanju malo razume. Kar se tiče neumrjoče duše, je mnogo storiti. Pred vsem moramo skrbeti, da se ohrani delavcu vera, in zato moramo skrbeti in zahtevati, da preneha kulturni boj. Naj se odpravijo one postave, ki opovirajo cerkveno prostost in nje blago delovanje, mi zahtevamo, naj se povrnejo redovniki, pred vsem pa jezuitje. Mi ne bodemo postali tlačani, obupni ali mrzli. Čvrsto in pogumno hočemo naprej stopati. Nočemo nič polovičarskega, nobene popustljivosti, ki se more naplačno tolmačiti, ampak vse pravo hočemo imeti združeni in pogumni. Na socialnem polju nam manjkajo pred vsem dobre postave za varstvo dela, skrbeti moramo tudi za zdravega delavca. V prvo zahtevamo, naj se omeji delo dece in žen, naj se vredi čas dela, kar se je že praktično potrdilo po drugih deželah, naj se tudi pri nas vpelje, zahtevamo obrtnih razsodnij, pri kterih naj sodelujejo pristo izvoljeni zastopniki delavcev, pred vsem naj se nedelje in prazniki posvečujejo. Potem prestopi govornik na praznovanje nedelj in to brani najčvrstejše, ker ometuje ugovore nasprotnikov kakti nedostatne. Posebno zborovanje in posvetovanje je tu nepotrebno, božja postava to zahteva, a ta postava se ne more podvreči ljudski sodbi. Govornik pravi, da je katoliška cerkev najmočnejša trdnjava zoper prekucijo in revolucijo, ni misliti, da bi se brez katoliške cerkve mogle naravnati zmedene socialne razmere naših dni. — Zborovanje se potem zaključi s krščanskim pozdravom.

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. septembra.

Notranje dežele.

Na malega Šmarna dan imeli so v Celovci jako vesel in veličasten dan. Sprejemali so *presvitlega cesarja*. Že zdavnej pred 6. uro zjutraj je

njegovi podložni so pripravni žrtvovati se za vero, domovino in cesarja!“ Veliki vezir omolči — sultanu pa ni bilo dobro, moral je poslati po svojega telesnega lečnika, ki se je izjavil, da je stanje onemoglega starčeka prav nevarno. Glas o tem se je raznesel tudi med vojsko, kar je podvzetju turškemu mnogo škodilo, kajti neke čete se niso hotele nič več boriti, ker so znale, da je za obleganje Sigeta zavzet samo sultan, a vsi njegovi vojskovodje pa proti temu.

Med tem pa se je ponavljal napad za napadom proti Sigetu ali trdnjava vendar še ni bila osvojena, kar so sovražniki dosegli je bilo to, da je novo in staro mesto bilo požgano in porušeno. Ali če je tudi tisoče in tisoče Turkov palo, vendar so prihajale na zapoved sultanovo nove čete, samo da se osvoji Siget. Ali-paša, namestnik egiptovski, je padel v boju in Zrinjski je osvojil dve zastavi.

(Dalje prih.)

bil ves Celovec na nogah. Proti kolodvoru in okoli njega je bilo vse črno ljudi. Na kolodvoru zbralo se je mnogo civilnih in vojaških dostojanstvenikov z vojaškim deželnim zapovednikom; nadvojvoda Albreht generali, plemiči, duhovščina in državni vrhovniki pričakovali so pa presvitlega gosta pred dvorcem. Na kolodvoru sta ga pozdravila deželni glavar in župan; cesar se jima je toplo zahvalil. Županu je še omenil, da ga veseli krepka moč Korošcev, ktere niso vničile elementarne sile, ki so po njegovem poslednjem bivanju v deželi pokrajino obiskale. Na potu od kolodvora v двореc klical mu je zvesti narod navdušeno „živio“. V dvorcu predstavili so se mu častniki, gosposka in društva, Ob 8. uri šel je presvitli vladar v stolno cerkev k sv. maši in to peš sem in tje. Tudi tukaj mu ni manjkalo navdušenih „živio“ klicev. Ob 2. uri popoldne prišel je v razstavo, kjer ga je predsednik spodobno pozdravil. Med ogledavanjem razstavljenih reči nagovarjal je mnogotere razstavljevalce prav prijazno. Tudi je cesar ukazal, da naj se ljudstvu ob času njegovega bivanja ne zabranjuje pristop v razstavo.

Praški župan dr. Černy se je svojemu dostojanstvu odpovedal. Preveč je moral prestati v poslednjem času napadov od zagriženih nemških listov zaradi svojega nagovora pri sprejemu in pozdravu novega nadškofa. Do novih volitev namestoval ga bo v službi g. Ferdinand Vališ.

Kakor smo že sporočali, sklicala se bo prva seja *državnega zbora* na 22. t. m. Prestolni govor bo pa nekoliko pozneje in sicer še le v soboto 26. t. m.

Letošnje velike vojaške vaje so zaradi tega jako pomenljive, ker so pri tistih *brambovc* prvič v večjih krdelih nastopili. Na Češkem pri Plznu jih je bila cela divizija, obstoječa iz 12 brambovskih batalijonov. V dolnji Avstriji okoli Sempolita vežbala se je v društvu stalne armade brambovska brigada; celo brigado vrlih brambovcv imamo tudi na Koroškem pri vojaških vajah 3. vojnega kora. Na Hrvaškem združili se bodo honvedi v divizijo, kakor so jo napravili na Češkem. Da se brambovci v družbi druge stalne vojske vežbajo, jim bo na veliko koristilo kajti pri tem se bodo spoznali z raznoterostmi domačega zemljišča, na čegar obrambo so postavno navezani in pa vojaška zavest se bo v njih veliko zdignila, ko bodo videli, da ravno tiste velike in težavne vaje izvršujejo, kakor pa stalna armada. Da so dobro izvežbani, čuje se pohvala iz vseh pokrajin. — Pri nas v Ljubljani izrazil jim je minoli ponedeljek nadvojvoda Rainer sam svoje priznanje. Sedaj ob mirnem času je priložnost, da se brambovci privadijo vojnih težav pri velikih vajah, kajti prav lahko se jim primeri, da jih zadene cesarsko povelje, da morajo v sosedno deželo nad sovražnika, kakor so šli leta 1878 dalmatinski brambovci v Bosno.

„Čech“ radostno naznanja, da so se na *Moravskem* katoliki začeli gibati. Ker svetna in duhovna oblast (deželni namestnik in škof Brnski) složno postopati, začeli so se duhovni brigati za šolstvo. Tudi v društvenem življenju se kaže katoliško gibanje, snujejo se šolska društva s krščanskimi znamenji. „Sokoli“ bodo imeli na pasu in klobuku križ, v njih pravilih se ima postaviti posvečevanje nedelj in da med službo Božjo ne bode ne izleta niti zabave. „Sokol“ se ima vdeleževati cerkvenih slavnosti.

Sprejem *Poljakov v Budapeštu* je bil nad vse prisrčen. Že po posamičnih postajah do Budapešta pozdravljali so jih kot dobro došle goste in se je vlak vsled tega za cele 3 ure zakasnil. V Budapeštu se je pa vse trlo, toliko je bilo ljudi ondi. Pozdravil jih je na centralnem kolodvoru mestni zastop, poljska naselbina, Česka beseda v češčini; političnih demonstracij ni bilo nikakih.

Vnanje države.

Kaj pa *Bismark*? To je Vam ptič, da mu ga pod solncem ni več enakega! Kje je državnik, ki bi z mirno vestjo vzel na-se tolikošno razžaljenje države, katero vodi, kakor je to Bismark storil. In zakaj? Dva vzroka ima. Prvi je, da se na pirenejskem poluotoku ohrani monarhija in zabrani republika, za katero samo bi se Bismark prav malo brigal, če bi ne imela francoske republike za sosedo. Dve Nemcem neprijazni republiki bi bili pa že težji, kakor da bi jih nemški želodec prebavljati zamogel; to se mora toraj zabraniti. Drugič se pa Bismarku nekaj sanja, da bi Francozje nikakor tako mirno ne gledali, če bi se on s svojimi oklopnicami na pot podal proti Spaniji, kakor to francoski listi sedaj zatrjujejo. Posebno če bi moral kralj Alfonzo odstopiti, kterega Francozje nič kaj lahko ne vidijo, ker je nemški „ulanski polkovnik“, je več nego gotovo, da bi imel Bismark obe narodnosti proti sebi v divjem boju. To pa on prav dobro vé, da obema ni kos. Na morji ga sama Francoska vžuga, če ne bi posebne smole imela, na suhem bi ga pa obe tudi zdelali, da bi pomnil, kedaj je v Tiho morje na Karoline kretil. Zato se je popolnoma gluhega naredil, kakor ne bi slišal škandala, ki so ga Španjolci njemu v Madridu napravili. Včeranjji telegraf je v očigled tega tudi že sporočal, da se razprave med Nemško in Spanijo jako mirno vrše.

Laška zbira silno veliko vojakov po svojih primorskih mestih. Kam da misli z njimi, se še prav nič ne ve, in je namen jako tajen. Nekteri mislijo, da bodo odrinili v Tripolitanijo v severni Afriki,

drugi pa zopet trdijo, da so tisti vojaki pripravljene za podporo — Nemcem, če bi se res s Španjoli sprijeli.

Denarja nam ne manjka le po Kranjskem, tudi na Grškem so dostikrat v zadregi. Oudašnji finančni minister ga ravnokar toliko potrebuje, da ne vé, kje bi ga zadosti dobil. Misli je na grško nacionalno banko, kateri je tudi v resnici za celih 10 milijonov drahem (= frank) zakladnih pisem ali potnic izročil, da naj mu za nje ravno toliko evenca odšteje. Nacionalna banka je pa rekla, da ne dá toliko. Prej ko ne v državnem zakladu ne bo zadosti drobiža, na katera bi se dotična zakladna pisma zadosti trdno opirali mogla. Finančnemu ministru v silni zadregi ni drugzega kazalo, kakor da se je obrnil na privilegirano banko Tesalijsko in Epirsko. Ondi bo dobil posojilo, če tudi bo moral nekoliko dni potpeti. Grški časniki predlagajo vladi, da naj uradnikom na plačah 10 do 20% pritrga, če hoče, da ji ne bo treba bankerota napovedati, kar bi kredit in pa trgovino v deželi popolnoma spodkopalo.

Španjske homatije *Francozov* nikakor niso tako mirnih pustile, kakor se je francoska vlada izjaviti izvolila, češ, da bodo le gledali, kako se bodeta Nemeč in Španjol lasala. O kaj še! Ravno v Parizu si možje glavo belijo, kako se bo rešilo vprašanje o Karolinski lastnini in kako oprala čast oskrunjenja nemške zastave in nemške državne časti. Tri stranke so in tudi trije nazori, kajti vsaka stranka sklepa na rešitev teh vprašanj, kakor se njej najbolj prav zdi. Radikalci v Parizu so vsi teh misli, da je sedajle prišel trenutek, da se bo na Pirenejskem polotoku napravila radikalna republika, ktera bo potem s Francozi vred po Nemeih vdarila in jim bodete obe skupaj Alzacijo in Loreno odvzeli. Monarhisti obžalujejo, da se bo prej ko ne sedanji kabinet priporočil „aufs Niemehrwiedersehen“, kar se jim temveč obžalovanja vredno zdi, ker je na Španjskem ravno v sedanjem kabinetu mož, ki misli, da bi se zopet ustanovila cerkvena država. Tretja stranka — zmernih liberalcev se sicer veseli, da je nenaravnega prijateljstva med Nemei in Španjoli konec; pri vsem tem spreletava jih pa kurja polt, ker bi ne bilo ravno nemogoče, da če se na Španjskem kralju Alfonzu prestol prekuene, bodo zopet nemški Hohenzollerji poskušali pobrati in postaviti ga — to seveda za-se, na kar so leta 1870 že precej mislili in je potem vsled tega tisti veliki in krvavi boj nastal med Nemei in Francozi. Zato francoski listi še vedno oprezujejo, kako in od ktere strani da bo veter po-tegnil.

Izvirni dopisi.

Iz Vipave, 9. septembra. V našem trgu se bode 17. t. m. jako redka in važna slovesnost vršila, vzdali se boste namreč v šolskem poslopju spominski plošči r. gg. Jurju Grabrijanu, bivšemu dekanu Vipavskemu, častnemu kanoniku in vitezu Franc Josipovega reda in Štefanu Kocijančiču, tamošnjemu rojaku, častnemu kanoniku, centr. bogosl. semenišča ravnatelju in jutrovih jezikov profesorju v Gorici.

Ta gospoda sta dušna velikana našega milega slovenskega naroda. Prvi je ustanovitelj in blagi pospešitelj narodnega šolstva v Vipavskem trgu, kakor tudi v celi Kranjski Vipavski dolini, drugi je možak, ko se mu vklanja vsak izobražen človek. Slavnost vršila se bode v naslednjem sporedu:

Ob 10. uri dopoldne slovesna služba Božja, po tej primerna himna pred ploščama, slavnostna govora, blagoslovljenje, zopet himna, banket.

Vdano se prosi, da se vdeležitelji banketa, ki stane 1 gld. 50 kr., blagovolé oglasiti vsaj do 14. t. m. pri vodstvu ljudske šole v Vipavi.

Da se visoko častita duhovščina, slavno učitelstvo ter sploh blagi domoljabbje te slavnosti mnogobrojno vdeležé vdano vabi

slavnostni odbor.

Iz Slapa pri Vipavi, 6. sept. (Sadjarski in vinarski poduk za gg. ljudske učitelje.) Že nekaj let sem daje vis. deželni zbor kranjski vsako leto 400 gld. v ta namen, da visoki deželni odbor pošlje potem o velikih počitnicah 14 gg. ljudskih učiteljev v sadjarsko in vinarsko šolo na Slap učiti se sadjo- in vinoreje. Letos se je zbralo nas 13 učiteljev (eden je izostal). Namen teh vrstic je sl. občinstvo v kratkih potezah seznaniti česa, kako in koliko smo se tu učili in na kak način odmenjeni čas porabili.

Ne dá se sicer tajiti, da je odmerjeni čas — trije tedni, ako še nedelje in četrtke popolnoma izpustimo, tedaj je namreč prosto — silno kratek, da mogoče prekratek, toda na drugi strani moramo zopet v poštev jemati, koliko ur se vsak dan podučuje teoretično, koliko časa se potrebuje za praktične vaje in koliko časa preostaja za prostovoljno ponavljanje in počitek — potem bomo sprevideli,

da se i v tem kratkem času veliko doseže. Vsak dan, razun omenjenih dni, traja teoretični pouk od 1/2 8.—12. ure dopoldne in od 3.—5. ure popoldne. Vrh tega pridejo praktične vaje, koje so uvrstene med 5.—7. uro zjutraj ali če vreme ne dopušča od 5. ure popoldne do mraka. Predavanja iz vseh predmetov mora si vsak slušatelj bolj ali manj popolnoma zapisavati, kajti slednji dan vrši se preskušnja, koji se mora vsak slušatelj podvreči.

G. vodja in g. adjunkt razdelila sta si predmete tako, da je imel prvi: sadjarstvo, vinarstvo in kletarstvo, drugi: gnojeznanstvo, občeno kmetijstvo in živinorejo. Vsacih dveh ur menjavata. Iz tega je razvidno, da smo slušatelji povsem dovolj truda, dovolj dela imeli, da pa je tudi vis. deželni zbor kranjski zato namenjeni denar plodonosno obrnil.

Naučili smo se tu gledé teoretičnega kakor praktičnega znanja prav toliko, da bode zamogel vsak slušatelj prišedši na svojo stalno mesto z vspehom šolski vrt ne le vrediti, ampak tudi za srenjo plodonosno porabiti, tako, da bode ta za njo skladišče, iz koje bodo vsako leto občani po več sto izrejanih drevesic prejeti zamogli. Želeti bi sicer zraven bilo, da bi se ta kurs vsaj za 14 dni še podaljšal, ker potem zamoglo bi se še temeljiteje vse predavanje storiti.

Z Ribnice na Pohorji, 7. septembra. (Slovó). Hladen jesenski veter pihlja danes po naših hribih in planinah, oznanujoč, da kmalo bo došel neprijeten čas, ko nas bo zopet stiskal zime mraz. To hladno jesensko vreme pa vzbuja človeku še druge žalostne spomine. Kakor je minula kmalo prijetna spomlad in ljubo poletje, enako naglo nam mine na tem svetu vse prijetno, kar nas je razveseljevalo in kratkočasilo. Hitro minejo veselice gredé mimo nas kakor lahek vetriček, kmalo zginejo ter se pozabijo dnevi radosti, in prijatelji, na ktere nas je vezala vroča ljubezen, — glej tudi ti nas zapuščajo že, ter jemljejo slovo od nas.

Takšne misli mi napolnujejo glavo danes, ko imam težko opravilo, pisati dopis za slovo najljubšemu našemu prijatelju, ki nas zapušča, čast. gosp. kaplanu A. Grušovniku. Dne 2. septembra se je namreč preselil od nas v Staritrng pri Slov. Gradcu (in ne v Rajhenburg, kar so listi po pomoti poročali).

Ni navada od č. gg. javno po listih slovo jemati, pa na prošnjo mnogih tukajšnjih prijateljev odhajajočega č. gosp. kaplana sem se namenil pisati par vrstic, za ktere blagovoljno, prosim, mi prepustite nekoliko prostora.

Minulo je ravno zdaj dve leti, kar je prišel k nam mladi novomašnik čast. gosp. G. za kaplana. V hribovitem našem kraju na precej obširni fari je tu služba g. kaplana zelo težavna, posebno ker mora kot katehet oskrbovati tudi domačo trirazredno in dve stranski, po uro oddaljeni šoli. Ta nepravilna nam je odslovala prezgodaj marsikterega njegovega prednika: ker preobložen s težko hojo je marsikteri začel bolehati, na kar je prosil za prestavo. Vendar č. g. G. se je lotil dela z vsem mladostnim ognjem in gorečnostjo. Kot vnet pridigar, nevtrudljiv spovednik, dober pastir in mili prijatelj bo še mnogim ostal v blagem spominu do poznih časov. To pričajo vroče solze, ki so tekale faranom ob slovesu; priča otožnost, ki vlada sedaj med nami. Zlasti pa ljubega gospoda ne bomo pozabili kot milega prijatelja in učitelja skrbnega, naše žalibog le preveč zanemarjene mladine, in pa kot nevtrudljivega buditelja narodne zavesti med nami. Ti dve lastnosti č. g. G. nam ostanete zmiraj v hvaležnem spominu in Boga prosimo, naj on povrne vso skrb in gorečnost, s katero je odhajajoči gospod delal pri nas.

Mladina bila mu je čez vse na srcu; večkrat smo ga slišali reči: „Kadar bom šel od tod, najbolj tožilo se mi bo po otrocih.“ Večkrat v letu so imeli šolarji sv. spoved in pri tej priliki je kolikor mogoče slovesno se vse vršilo. Zlasti ganljivo je bilo vsakokrat ponovljenje krstne obljube: kar je celó na odraščene delalo mogočen vtis. Zato so ga pa tudi učenci ljubili in jako spoštovali; kar je zadnjič potrdil glasen jok malih šolarjev, ko so ljubljene g. učitelj slovo jemali od njih. Z eno besedo, bil je pravi namestnik Onega, ki je rekel: „Pustite male k meni priti, kajti teh je nebeško kraljestvo.“

Drugič nam ostane odhajajoči č. g. nepozabljiv kot vnet delavec na toliko zanemarjenem polju narodnem. Koliko je tu storil za naše nevedne kmete, kako izvrstno obujal narodno zavest in kako je bil delaven ob volitvah, to vemo le najbolj mi narod-

njaki, ki bomo ljubega tovariša bitko pogrešali. Naj mu bo na tem, kakor tudi na vsem trudu z nami, izrečena naša najsrčnejša zahvala in prošnja, da nas nikoli ne pozabi ter se mnogokrat nas v molitvah spominja. Pozabi naj pa, prosimo, vse sovraštva in jezo naših zaslepljenih nasprotnikov, ki so mu zagrenili marsiktero uro s svojim neprestanim zabavljanjem. Naj pomisli, da ima vsaka dobra reč svoje nasprotnike in toliko menda pa nobena, kakor ravno naša slovenska. Toraj še enkrat srčna hvala za vse dobrote v tem in drugem obziru in prošnje: Ohrani nas vsikdar v blagem spominu! — V imenu več drugih

F. M. Pohorski.

Z Velehrada, 8. sept. Kakor sem l. 1863 na veliko Gospodnico, tako sem letos na malo daroval sv. mašo na Velehradu za vse Slovence in posebej za vse Slovence v smislu katoliške cerkve, da bi vrlo napredovali vzajemno v veri in omiki. Ker se je zabranilo iz znanih vzrokov veliko potovanje k sv. Metodu, godí se vendar cerkveno domače po namenu, procesije prihajajo iz bližnjih in daljnih krajev; bil je tu meseca avgusta biskup Strosmajer; bili so ameriški Čehi in Poljaci iz vélike Poljske, ter so prinesli vsakteri svojo z zlatom in srebrom vtakano zastavo v dar itd. Sinoči je že v mraku dospela velika procesija iz ogersk. Broda z duhovnim pastirjem mej petjem in godbo, mnogim ljudstvom in do 60 parov mladih deklic z vencí na glavi pa z gorečimi svečami v različnih pisanih oblačilih. Slovansko ljudstvo je pobožno in tudi temu potovanju bota obilno blagoslova sprosila sv. Ciril in Metod! M.

„Národna šola“ v Ljubljani,

društvo v podporo ljudskih šol in učiteljev,

je imela občni zbor za XIII. opravilno dóbo 9. t. m. Zbralo se je nad 30 učiteljev iz vseh krajev Kranjskega v mestni dvorani ob 1/2 7. uri zvečer. Predsednik Srečko Stegnar, deželni poslanec in učitelj, pozdravi navzoče in reče, da je pretekla XIII. dóba najsjajnejša med vseh. Časopisje slovensko in nemško se je jelo zanimati za delovanje „Narodne šole“. Znan slučaj pri društvu je vzbudil delovanje literarno-zabavnega kluba v našem mestu. Imeli so znanstvena predavanja gg. dr. Bleiweis-Trsteniški, dr. Janko Babnik in A. Senekovič. Da je bil tak sijajen vspeh mogoč, zahvaliti se je rodoljubnim gospém, pred vsem gospema Murnikovi in Lahovi. Poverjeniki, nasvetovani pri občnem zboru za vsak šolski okraj, so nevtrudno delali; posebno hvala gre tudi gospodičinam učiteljicam, ki so tudi stopile v kolo narodnega delovanja. Gosp. predsednik bere in pojasnuje poročilo XIII. letne dóbe, kar se tiče dohodkov. Naprošeni poverjeniki so prevzeli delo in nabrali znamenite svote, kakor je to razvidno iz zapisnika dobrotnih doneskov, tako je nabral g. Žerovnik 70 gld., gspđ. učiteljica Verne 20 gld., g. Benedek je nabral pri okrajni konferenci 21 gld. 40 kr., gg. Dimnik, Rant in Hiti so poslali iz Notranjskega 9, 10 in 8 gold., g. Ravnikar iz Krškega 9 gld., g. Gantar 10 gold., iz Žužemberka je včeraj poslal g. Konec 31 gld. 29 kr., g. Novak je nabral 30 gld. Iz Vrhnike smo dobili 50 gld.

Pri nabiranju doneskov gre posebna zahvala narodnim gospicam učiteljicam, ki imajo pristop v razne kroge in zvršile so častno svojo nalogo, ter so nam pošljale mnogo darov, kakor je razvidno in zapisnika daril. Gosp. predsednik našteva na drobno posamezne darove, ter omenja blagodušnih dobrotnikov „Narodne šole“. V prvi vrsti gre tukaj imenovati g. dr. viteza Močnika iz Gradca, ki je o priliki imenovanja za častnega uda podaril „Narodni šoli“ 70 gold., razen tega, da vsako leto ob novem letu pošlje 10 gld. in je ustanovnik „Narodne šole“. Za literarno delovanje nam je dal deželni zbor 100 gld., mestni odbor z ozirom na to, da se mestne šole podpirajo 200 gld.; g. Horak nam je dobil pri obrtniškem pomožnem društvu 20 gold. in pri društvu meščanske vojašnice 10 gld. Največ so nam pa naklonila predavanja, delavnost je mogla pač biti vsestranska, da se je toliko skupaj nabralo; teh doneskov se je porabilo 20 gld. Predsednik pojasnuje stroške, ki zadevajo prav za prav rokotvorno delovanje društveno, ki prizadeva mnogo posla.

Gosp. Janko Jeglič želi zvedeti, ali se ni slavni hranilnici vložila prošnja, ker se ne nahaja nje dar kakor druga leta med prihodki. Nato omeni gosp. predsednik, da se je sicer prošnja vložila, a ni bila

uslišana. — Sklene se, naj se v prihodnje zopet prosi slavna hranilnica za podporo. Gosp. Podkrajšek vpraša, kakšne zvezke naj pošilja „Narodna šola“ v prihodnje, ker računice s četerokoti so prepovedane, enonižne bi bile boljše, kakor kar gladke. — Po daljšem razgovoru se ta stvar prepusti v odločevanje odboru, ker so trgovci prosili, naj omenjeni ukaz, ki prepoveduje karirane teke, stopi še le prihodnje leto v veljavo.

Za pregledovalce računov se volijo gg. učitelji: Gabršček iz Rateč, Javoršek iz Mengša in Žvagen iz Radoljice, njih poslovanje ima trajati celo leto.

Volitev 9 odbornikov: Po obširnem razpravljanju in razmotrivanju se sklene: Sedanji odbor naj ostane, a gosp. predsedniku se daje za njegove mnogovrstne posle pri naročevanju in razpošiljanju blaga svoto 100 gd., ktere zamore porabiti bodisi za stroške pri tem ali unem poslu v prid „Narodne šole“. — Slovstveno delovanje se je tudi začelo. „Narodna šola“ bo izdala knjigo s podobami za deco, kakoršno imajo tudi Nemci, tako zvani „Bilderbuch für Kinder“. — Gosp. Funtek je naredil pravmične pesmice k raznim podobam, ki so bile po platnicah „Grubbauerjevih tek“. Vse je bilo pripravljeno, kar naznanj g. Grubbauer, da morejo take podobe se le iz inozemstva naročiti, stvar se bode tedaj nekaj časa zavlekla.

Društvo se zahvali marljivemu predsedniku za neumorno delovanje, a predsednik se zopet zahvali odborniku g. Podkrajšku za njegovo trudoljubivo delovanje pri sestavi računov in za mnogostransko delovanje poverjenikov in vsem navzočnim, ker le z združenimi močmi je mogoče kaj izdatnega doseči. Zborovanje se zaključi ob 1/2 9. uri zvečer.

Domače novice.

(Učiteljska zborovanja.) Zborovalo je danes 10. t. m. v mestni dvorani, in sicer: 1. „Vdovsko učiteljsko društvo“. Predsednik dr. Anton Jarc. Zborovanje se je vršilo po sporedu običajnem pri obnem zborovanju. Per acclamationem je bil dosedanji predsednik, tajnik in odbor zopet voljen. — 2. „Slovensko učiteljsko društvo“. Predsednik gosp. vodja A. Praprotnik. Navzoč je bil tudi deželni poslanec g. dr. J. Vošnjak. Obširneje poročilo nam je obljubljeno za jutri.

(Umrli je) po Ljubljani dobro znani g. Peter Toman, kamnosek na Dunajski cesti, včeraj ob 1/2 4. uri popoldne v 65. letu svoje starosti po dolgotrajnem bolehanju, previden s sv. zakramenti za umirajoče.

(Fotografija Slovencev in Hrvatov v Pragi.) Kot spomin na slavnostne in nepozabljive dni, ki so jih preživeli Slovenci in Hrvatje v zlati slovanski Pragi, je krasna, velika fotografija, ktero nam predstavlja slovanske potovalce v Pragi. Ta slika bode že jutri razstavljena v oknu prodajalnice gospoda Kollmana v Ljubljani. Naj ne zamudi ogledati si te slike nobeden, kajti ta fotografija je res mojstersko delo, da v Ljubljani ni prilike kaj tacega videti. Slika je izvedena v največjih dimenzijah, kar je do zdaj mogoče v fotografijijski umetnosti. Obraz vsacega posamičnega gospoda in dame je tako točno zadet, da nam jednake preciznosti ne podajajo mnoge pojedine fotografije, zato si lahko mislimo, kako lepa mora biti cela skupina. Fotografijo je izdelal g. M. Klempfner, fotograf v Pragi. Naj omenimo, da so te fotografije omenili vsi Praški listi z največo pohvalo, zato opozarjamo vse tiste sopotnike zabavnega vlaka v Prago, naj se oglašajo z naročili. Po jedna fotografija stoji samo 3 gold. Dotična vsota naj se pošilja g. Vojtehu Valenti, mestnemu blagajniku v Ljubljani, ali pa uredništvu „Slovana“.

(Utonil je) v Blejskem jezeru 6. t. m. zvečer šnopsar Anton Mlinar. Ves božji dan sedel je pri frakeljnu; zvečer ob osmih jel se je proti domu zaletavati. Šnops ga je potegnil v jezero, kjer so ga ljudje še nekaj časa stokati slišali in so mu še dilje pomaljali, kterih pa v svoji pijanosti menda niti videl ni in je čez nekaj časa na globoko zagazivši utonil.

(Sprevodnika zgubil) je predvčeranj večerni naglič iz Trsta v Ljubljano v prerovu pri Divači. Čudno, da tega niso zapazili ne v Šempetru, ne v Postojni, ne na Rakeku in ne v Logatci, kjer naglič povsod po jedno minuto počaka. Kakor čujemo, mu je iz kupeja stopivšemu spodletelo in je revež z vlaka

v zid odletel, kjer je obležal. Hudo je poškodovan na rokah in nogah. Pripeljali so ga v Ljubljansko bolnišnico. Revež je še le 28 let star in ima družino.

(Slovensko uradovanje) vpeljalo je do sedaj 17 občin Mariborskega glavarstva. Vseh občin šteje omenjeno glavarstvo 146.

(V Ljutomeru) so, kakor se nam poroča, na dan Male-Gospojnice blagoslovili novi zvonik pri farni cerkvi.

(Za okrajnega glavarja v Celje) pride dose-danji okrajni glavar g. Netoliczka v Radgoni.

(Tri Gorenjce), lovec bivšega kranjskega, sedaj hrvaškega lovskega batalijona št. 19, obsodili so v Trstu na smrt zaradi upornosti. Šli se nekega dne iz okolice v Trst. V mestu srečajo četovodjo od 61. pešpolka, ter grede brez vojaškega pozdrava memo njega. Četovodja jih vstavi in na red pozove, če ne vedo, da mu morajo salutirati. Beseda je dala besedo in konečno jeden lovec četovodjo v prsi sune. Le-ta je napadovalca takoj proglasil za vjetega in mu je odvzel bajonet. Ob enem ukazal je tudi onima dvema, da morata z njim na stražnico. Med potoma so se pomenili, da bi bilo dobro četovodji bajonet vzeti in zbežati. Ker ni bilo pri-ložnosti, so nakano opustili. Vojaška sodnija zatožila in obsodila jih je zaradi upornosti na smrt, korno zapovedništva v Gradci jih je pa pomilostilo in enega na 5, druga dva po 4 leta na trdnjavo obsodilo. Jeden pojde v Olomuške kazemate, dva pa v Komorenske.

(Novo ladijo „Poseidon“), velikansk Lloydov parnik spustili so včeraj v Trstu v morje. Slavnost je bila tem veličastnejša, ker se je vdeležila cesaričinja Štefanija, ktera ga je tudi krstila. „Poseidon“ je trgovski parnik, ki drži 4800 ton. Vdeležilo se je tega v naši državi ne ravno prepogostega prizora izvestno 5000 ljudi.

(Razpisana) je služba adjunkta pri ravnateljstvu pomožnih uradov c. kr. deželne vlade v IX., oziroma vladnega oficijala eli okrajnega tajnika v X., oziroma vladnega kancelista v XI. razredu do 29. septembra.

(Uradnega sluge) služba, ki 300 gld. plače, 25% doklade in pa obleko nese, razpisana je pri c. kr. deželni sodniji v Ljubljani do 8. oktobra.

Razne reči.

— 15,600.000 mark, tako naznanja vladni zaključek računa, odtegnili so na Pruskem katoliškim duhovnom v časih slavnega kulturnega boja. Ti so sedaj na razpolaganje. — Vendar pa katoliško bogočastje ni prenehalo. To nam kaže bolj ko vse drugo požrtvovalnost nemških katolikov.

— Pruski škofje so prepovedali, da nima posvečen biti bogoslovec, ki predlaga spričala na podlagi majevih postav. Ta prepoved z enim mah-ljem vniči vse nade, ki so jih stavili v tej stvari na neslogo škofov, da bi se zavlekel kulturni bolj!

— V Hue, deželi Anam, umorili so več krist-janov ter njim vasi požgali. General Prudhomme, ki je dobil nalogo, red zopet vstanoviti, je obsedel grad v Hue. Krepko se je postavil na noge, da napravi zopet red v teh toliko razburjenih deželah, v kterih je sicer ponehala redna vojska, a roparji se klatijo po deželi in nesrečni kristjanje imajo največ pred njimi prestajati.

Telegrami.

Dunaj, 10. septembra. „Wr. Ztg.“ objav-lja postavu o novi pogodbi s severno železnico in o deklaraciji pri pošiljanju blagá v kongiško državo. „Fremdenblatt“ pravi, da je vsako ugibanje o avstrijskem budgetu za leto 1886 sedaj še prezgodno in samovoljno, ker bud-get še ni sklenjen.

Berolin, 9. septembra. Avstrijskih in ruskih mejašev, ki na Nemško delat ali sicer po opravkih hodijo, se izgonska določba nemškega ministra notranjih zadev ne dotika.

Bern, 9. septembra. Zvezni svet izgnal je pet anarhistov, iz Švice, ki so ji bili nevarni zaradi kalenja miru. 4 so Avstrijani 1 pa Bavarec.

Toulon, 9. septembra. Včeraj so tukaj 4 osebe za kolero pomrle.

Madrid, 9. septembra. Za kolero umrlo je včeraj na Španjskem 630 ljudi.

Umrli so:

6. sept. Alojzij Keržin, sedlarjev sin, 8 mes., Karolinska zemlja št. 2, driska. — Antonija Drašler, delavka, 41 let, sv.

Petra cesta št. 77, jetika. — Jožef Spell, poštnega uradnega sluge sin, 9 mes., Trnovske ulice št. 15, driska.

7. septembra. Jovana Ofacijska, usnarjeve vdove hči, 8 let, Poljanska cesta št. 18, davica. — Neža Smolej, delavka, 62 let, sv. Petra cesta št. 69, vodenica.

8. septembra. Alojzija Starin, hišnega posestnika hči, 4 1/2 let, Gruberjeve ulice št. 5, driska.

9. septembra. Franca Jesenko, dekla, 23 let, Stari trg št. 19, jetika.

Tujci.

8. septembra.

Pri **Mallcu**: Dr. pl. Saekinger, vseučilišni profesor, s soprogo, iz Tübingena. — A. Hilffertich, trgovec; Josip Roth, trg. pot., z Dunaja. — Aleks. Gürkometti, zasebnik, s soprogo, iz Trsta. — Miroslav Recher, zasebnik, iz Ljubljane.

Pri **Stonu**: Karl Gnau, zasebnik, iz Berolina. — Ernst Grossmann, trg. pot., iz Dunaja. — Aleks. Saalborn, gled. igralec, z Dunaja. — Dr. Andrej Politeo, odvetnik, iz Trsta. — Adolf Hudowski, senator, s soprogo, iz Zagreba. — Adolf Vuković, e. k. teleg. ravnatelj, s soprogo, iz Zagreba. — J. Komič, e. k. uradnik, s soprogo, iz Fužine. — Henrik Fischer, zasebnik, iz Siofoka.

Pri **Bavarskem dvoru**: Vojteh Dietz, e. k. stotnik, s soprogo, iz Pulja. — Janez Pusteg, zasebnik, iz Celja. — B. Globočnik, trg. pot., iz Kranja. — Pogačnik, trg. pot., iz Siska.

Pri **Južnem kolodvoru**: Wernspacher, zasebnik, iz Zella. — Anton Dovgan, železnični uradnik, z družino, iz Trsta. — J. Benedičič, ekspeditor, iz Siska. — Martin Fratnik, zasebnik, iz Kočevja. — Margareta Juchmann, Josipina Tomič, zasebnici, iz Ribnice.

Dunajska borza.

(Telegrafčno poročilo.)

10. septembra

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. 05 kr.
Sreberna " 5% " 100 " (s 16% davka)	83 " 50 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 " 65 "
Papirna renta, davka prosta	100 " — "
Akeije avstr.-ogerske banke	869 " — "
Kreditne akeije	287 " 80 "
London	124 " 90 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleond.	9 " 91 1/2 "
Ces. cekini	5 " 87 "
Nemške marke	61 " 25 "

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 7 gl. 92 kr., — domača 6 gl. 44 kr. — Rž 5 gl. 80 kr. — Ječmen 4 gl. 30 kr. — Ajda 5 gl. 30 kr. — Proso 5 gl. 60 kr. — Turšica 5 gld. 60 kr. — Oves 2 gl. 98 kr.

Piccoli-eva esenca za želodec,

katero pripravlja

G. PICCOLI, lekar v Ljubljani.

Ozdravlja kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravniških spričeval boleznj v želodcu in trebuhu, bodeenje, krč, želodečno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemeroidje, zlatenico, migreno itd. in je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih.

Pošilja izdelovatelj po pošti v škatljicah po 12 steklenic za 1 gld. 36 novc.

Pri večem številu dobi se primeren odpust.

Cena eni steklenici 10 kr.

Gosp. Gabrielu Piccoli-ju, lekarju v Ljubljani.

Na zahtevanje potrjujem, da sem Vaš evet za želodec, kojega deli so mi dobro znani, in velikih slučajih vspešno rabil proti boleznim v želodcu in zlati žili.

Ljubljana, mesec januar 1884.

(2) Dr. Emil Ritter pl. Stöckl,

e. k. vladni svetovalec in deželno-susitetni poročevalec.

Podpisani potrjuje, da ima želodečna esenca ljubljanskega lekarja Piccoli-ja hitre in prečudne zdravilne moči. Z njo ozdravelo je mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki me prosi za jedno steklenico želodečne esence, kojih imam vedno nekoliko pripravljenih.

A. Wlassich, župnik-kanonik. Plomin, Primorsko.

Antirrhéumon, najboljšo zdravilo proti prehlajenju, kostobolji, hromoti delavnih čutnje, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.

Pastile santoninske; (kolesci zoper gliste izkušeno zdravilo zoper gliste, škatljica 10 kr., 100 košček 50 kr. 1000 koščekov 4 gld. 2000 košček 6 gl.

Salicilne pastile proti prehlajenju najboljši pripomoček proti davici (difteritis), pljučnim, prsnim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost, škatljica 20 kr.

Zeliščni prsni sirop. Ta iz zdravilnih zelišč izdelani sirop se rabi z najboljšim uspehom proti vsem prsnim in pljučnim boleznim, zasliženju, kašlju, hripavosti, dušljivem kašlju itd. Odraščeni naj vzamejo 3 do 4 žlice vsaki dan, otroci pa toliko žlice. Steklenica 36 kr.

Tu navedena, kakor vsa druga zdravila se zmiraj sveža dobé v lekarni **G. Piccoli-ja „Pri Anđelu“ v Ljubljani**, na Dunajski cesti,

kjer se naročila takoj po pošti proti porzetji izvršujejo.

